

דף למנחה

ספר ישעיהו פרקים ז' - י"א

תוכן הפרקים שנלמדו השבוע

פרק ז' - נבואת ישעיהו לאחז על הצלתו מארם וישראל

פרק ח' - אתגרי העמידה אל מול הכיבוש האשורי

פרק ט' - גאולת יהודה והפורענות על ישראל שתבוא מידי אשור

פרק י' - פורענות ישראל ותוכחה על גאוות אשור

פרק י"א - שלום עתידי תחת נצר משרש ישי

פרקים ז'-י"ב בספר ישעיהו מהווים יחידה עצמאית מובהקת יחסית של נבואות מתקופת המלך אחז, המקדימות את עלייתה של ממלכת אשור ומנבאות את החורבן שיבוא איתה ואת מפלתה בסופו של דבר.

לימוד מעמיק

נבואות ישעיהו על עליית אשור ומפלתה

חלק א' - רקע היסטורי

ברקע יחידה זו עומד איום ישיר על ממלכת יהודה: ממלכות ישראל וארם חוברות יחד להפיל את מלך יהודה מכסאו ולהמליך במקומו אדם אחר בשם 'בן טבאל' (ז', א-ו). הסבה להתעניינות הזו במלכות יהודה אינה מוסברת באופן מפורש בפסוקים, אך בהתאם לנסיבות המתוארות בהמשך וכן בתעודות אשוריות, נראה כי לאור התעצמותה של המלכות האשורית התפתחה ברית התנגדות אזורית כנגדם. בכתובת אשורית מימיו של תגלת פלאסר, מופיע כיבוש אשורי של חירם מצור ותיאורו בתור בעל ברית של רצין (מלך ארם). גם כיבושם של 'ארץ בית חזאל' (ארם) ו'ארץ בית עמרי' (ישראל) עליהם מנבא ישעיהו בפרקים אלו, מוזכר שם. (ראה בכתובת 12 מתוך הספר "אוסף כתובות היסטוריות מאשור ומבבל" עמ' 43-46).

אחז מסרב להצטרף לברית זו, ופקח ורצין עולים עליו למלחמה במטרה להורידו מהשלטון ולהעלות לשלטון ביהודה מלך שיצטרף לברית שלהם, ויוביל את הממלכה לקרב נגד האשורים. מהתיאור בספר דברי הימים עולה כי בשלב זה אחז וממלכת יהודה שבורים ונואשים, לאחר תבוסות רבות מידי ארם, ישראל, אדום ופלשתים: וַיִּתְּנֵהוּ ה' אֱלֹהֵי מֶלֶךְ אֲרָם וַיְבִיבוּ... וְגַם בְּיַד־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נָתַן וַיִּדְבְּבוּ מִכָּה גְדוֹלָה... וְעוֹד אֲדוֹמִים בָּאוּ וַיִּכּוּ בַיהוּדָה וַיִּשְׁבְּרוּ שָׁבִי: וּפְלִשְׁתִּים פָּשְׁטוּ בְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה וַהֲנַגְּבוּ לַיהוּדָה... (דבה"ב כ"ח, ה-יח).

ישעיהו מתאר בציוריות כיצד מגיב העם כאשר עולות עליהם שתי הממלכות: וַיִּגְדַּל לְבַיִת דָּוִד לְאֹמֹר נָחָה אֲרָם עָלַי אֲפָרַיִם וַיִּנְעַע לְקַבּוֹ וּלְקַבּוֹ עֲמֹו כְּנֹעַ עֲצִי־יַעַר מִפְּנֵי־דוֹחַ (ז', ב) הפחד מילא את אחז ואת עמו, ועליו לבחור כיצד לפעול אל מול האיום. לכאורה, שתי אפשרויות בלבד עומדות בפני אחז - כניעה לארם וישראל, או כניסה תחת חסותה המלאה של מלך אשור.

אז כנכס ישעיהו לתמונה. הוא ניגש אל אחז על החומה המשקיפה אל מחנות האויב במסילת שדה כובס (אותו המקום בו מאוחר יותר יעמדו אנשי חזקיהו בסיטואציה דומה של איום זר, ויקשיבו לרבשקה הנואם בשמו של

מלך אשור), ופותח בפניו אופציה נוספת - בטחון בישועת ה' המבטיח את נפילתם של ארם וישראל ואת התאוששות השארית הנוותרת ביהודה ובירושלים. אולם, תגובתו של אחז צוננת. גם כאשר ישעיהו מנסה להמחיש את ההבטחה על ידי אות הוא נתקל בדחייה קרה: וַיֹּאמֶר אֶחָז לֹא־אֶשְׂאֵל וְלֹא־אֶנְסֶה אֶת־ה' (ז', יב). למרות שניתן לראות זאת כסימן לאמונה עיוורת, נראה כי מאחורי הדחייה של אחז עומד דוקא חוסר אמונה ודחייה מוחלטת של ההרגעה שבדברי ישעיהו. תעיד על כך תגובתו החריפה של ישעיהו: שְׂמְעוּ־נָא בֵּית דָּוִד הַמְעֵט מִכֶּסֶם הַלְּאֹזֹת אֲנָשִׁים כִּי תִלְאוּ גַם אֶת־אֱלֹהֵי (ז', יג). חוסר האמונה של אחז בא לידי ביטוי בצורה ברורה במעשיו המתוארים במלכים ובדברי הימים - למרות הבטחתו של ישעיהו לישועה, אחז בוחר להשען על כחו של מלך אשור: וַיִּשְׁלַח אֶחָז מַלְאָכִים אֶל־תְּגִלַּת פְּלֶסֶר מֶלֶךְ־אֲשׁוּר לֵאמֹר עֲבֹדְךָ וּבְנֶךָ אָנִי עֲלֵה וְהוֹשַׁעְנִי מִכַּף מֶלֶךְ־אָרֶם וּמִכַּף מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל הַקּוֹמִים עָלַי: וַיִּקַּח אֶחָז אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב הַנִּמְצָא בֵּית ה' וּבְאֶצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח לְמֶלֶךְ־אֲשׁוּר שְׁחָד (מל"ב ט"ז, ח-ז). נראה כי בחירת אחז להתעלם מהבטחת ה' בפי ישעיהו ולפנות לאשור לעזרה, הביאה בסופו של דבר להשתלטות של מלך אשור גם על ממלכת יהודה. הישועה המובטחת נאלצה להידחות עד לימי חזקיהו - לאחר שהכיבוש האשורי החליש ופורר את ממלכת יהודה אף יותר - והבטחת השפע לשארית העם התקיימה בשארית קטנה הרבה יותר.

חלק ב - מבנה

מרגע סירובו של אחז לקבל אות מה', ניתן לחלק את נבואותיו של ישעיהו ביחידה זו לשלוש נבואות נפרדות, ככולן מתואר רצף דומה של העתיד להתרחש, אך בכל אחת מהם מנקודת מבט שונה ועם דגשים נפרדים:

א. ז', יג-כה - **הבטחה לישועה ושלווה** - בשלב זה ישעיהו מקצר בפרטים, ומתאר באופן ציורי את הפשיטה של אשור על ישראל (ט), את נפילתה של אשור בסופו של דבר (כ), ואת השפע שיוותר לנשארים (כא) לעומת השממה שתהיה בכל שאר הארץ (כג-כה).

ב. ח', א - ט', ו - **התמודדות עם ימי הפורענות** - בנבואה זו מתמקד ישעיהו בחטאי אנשי יהודה, אשר רוצים לבגוד בבית דוד ולהתחבר לישראל וארם (ח', ו). בעקבות זאת, גם ממלכת יהודה תפגע על ידי מלך אשור (ח', ז-ח). הנביא מדגיש את האתגר של אמונה בצל המשבר (ח', טז-כ), והשלוש שיאיר ויזרח לבסוף (ט', א-ו).

ג. ט', ז - י"ב - **עונשם של ישראל וגאולתם** - בפרקים אלו מתואר שוב תהליך החורבן והגאולה, אך הפעם מנקודת מבטה של ממלכת ישראל. הכיבוש האשורי יביא לחורבן שומרון וגלות עשרת השבטים (ט', ז - י, ד). ישעיהו מקדיש לאפרים ולישראל נבואה עצמאית על הסיבות לחורבנם, אך גם על הדין שיבוא על האשורים בתגובה למעשיהם (י', ה-לד) ועל הגאולה הכלל ישראלית בסופו של דבר - המתארת את אפרים ויהודה יחדיו תחת מלכותו של חוטר מגזע ישי (י"א-י"ב).

בשלושת החלקים הללו מתוארים אותם אירועים - ארם וישראל יפלו בידי אשור, שיעלו ויתחזקו ויגיעו לכל מקום בארץ, וגם לממלכת יהודה. בהצלחתם הגדולה יגבה לבבם של אשור והם ינחלו מפלה לבסוף. השארית הנוותרת ביהודה תזכה לישועה ולשגשוג של שלום לאחר שתשרוד את החורבן, והם יקבלו מעמד מקודש מיוחד.

חלק ג - בטחון בה' ולא באדם

בקרב נבואותיו של ישעיהו ביחידה זו ובשאר הספר, ניתן להבחין באג'נדה רציפה של קריאה נבואית להסתמך על ה' לבדו ולא להשתעבד פוליטית לאף אדם. ישעיהו מתאר קולות מתוך העם שביהודה, הקוראים להצטרף לקואליציה של ישראל וארם: יַעַן כִּי מָאֵס הָעָם הַזֶּה אֶת מִי הַשְּׁלַח הַהַלְכִים לְאֵט וּמִשׁוֹשׁ אֶת־רִצְיֹן וּבְכֹדֶם־לְהִיוֹ (ח', ו). 'מי השילוח' מסמלים כנראה את ממלכת בית דוד אשר מעין וברכת השילוח נמצאים בתחום עירם - עיר דוד. ניתן להציע כי מובילים של קבוצה זו הוא 'בן טבאל', המועמד של ארם וישראל לכס המלוכה היהודי. לעומת זאת, אחז ומפלגתו התנגדו לרעיון של ישראל וארם, ורצו להצטרף לאשור. אם כן, העם היה מפוצל בדעתו כיצד עליו לנהוג אל מול האיום וההתרחשויות. בהמשך אותה הנבואה מודיע ישעיהו בשם ה': לֹא־תֹאמְרוּן קִשְׁר לְכָל אֲשֶׁר־

יאמר העם הזה קשר ואת מוצאו לא תיךאו ולא תעריצו: אתה'ה צבאות אתו תקדישו והוא מוראכם והוא מערצכם (שם, יב-יג). קריאתו של ישעיהו לאחז היא להימנע מכניעה לעם אחר והסתמכות על כוחו, ולהסתמך על ה' לבדו. לא ההתעסקות הפוליטית בקשרים ובמרידות היא שמועילה (בין אם זה קשר של העם נגד המלך ובין אם הקשר שקושרים העמים האחרים כנגד אשור), אלא ההסתופפות בצלו של ה' והבחירה בדרכיו. יש לדאוג מן הפורענות שהוא מביא, ולהאמין בישועה שתבוא לאחריה (ראה ב**סרטון הקצר מאת הרב ד"ר שוקי רייס**).

חז"ל (סנהדרין כו ע"א) פרשו את הפסוק שהבאנו דווקא על תקופתו של חזקיהו, ונראה כי רצו לחבר בין הדילמות שעמדו לפתחו של אחז לאלו שעמדו לפתחו של חזקיהו. בשתי התקופות ממלכת יהודה עומדת מול אויב חיצוני, ומתחלקת לסיעות שונות בשאלה האם להיכנע בפני האויב או להיאבק, ובשניהם עומד ישעיהו בדעה עקבית ומחזק את המלך כנגד העם שלא להיכנע בפני יריביו, ובה בעת לא להסתמך על כוחות חיצוניים שיושיעו אותו (על בחירתם של חז"ל לקשר בין הנבואה הזו לימי חזקיהו ראה גם ב**פוסט של הרב יוסף כרמל**).

יש המסבירים את 'מי השילוח ההולכים לאט' כסמל לביטחון בה', המלווה ברגיעה ובנחת של אמונה ללא הסיבוכים וההתפתלויות של הנאמנויות המשתנות בפוליטיקה האזורית. (ראו ב**פוסט של הרב יואל בן נון**, וב**פוסט של הרב יובל שרלו**).

שאלה לדיון

"השֹׁמֵר וְהַשְׁקֵט אֶל־תִּירָא וּלְבַבְךָ אֶל־יְיָ" (ז, ד) - הנביא דורש מהמלך דרישה קשה מאד: לשבת בשקט בזמן מלחמה, ולא לנקוט מהלכים צבאיים או פוליטיים למען ממלכתו.

- חישבו על התנהלות של מדינה - האם וכיצד ניתן ליישם דרישה רוחנית כזו?
- האמנם התערבות במהלכים פוליטיים וצבאיים מעידה על חוסר בטחון בה'?

העקרון של הכרה בכוחו של ה' על פני כוח בשר ודם בא לידי ביטוי גם בנבואת הזעם של ישעיהו על אשור: הוֹ אֲשׁוּר שִׁבְט אֲפִי וּמִטָּה־הוּא בְיָדָם זַעֲמִי: ... וְהָיָה כִּי־יִבְצַע אֲדָנָי אֶת־כָּל־מַעֲשָׂהוּ בְּהָר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַם אֶפְקֹד עַל־פְּרִי־גִדְל לְבַב מְלֶכֶךְ אֲשׁוּר וְעַל־תַּפְאֶרֶת רוּם עֵינָיו: כִּי אָמַר בְּכַח יָדִי עָשִׂיתִי וּבְחַכְמָתִי כִּי נִבְנֹתִי וְאֶסִּיר גְּבוּלֹת עַמִּים וְעַתּוּדוֹתֵיהֶם שׁוֹשֵׁתִי (י, יב-יד). אשור 'נשלחו' על ידי ה' להעניש את ישראל על חטאיהם, אך מלך אשור לא מכיר בכך שיש כוח מעליו. הניצחונות הרבים מעלים לו את הביטחון והגאווה, והוא רואה עצמו כבעל הכוח והחכמה שהביאו אותו להצלחה. עד כדי כך רואה עצמו מלך אשור מצביא דגול, שהוא משווה בין אלילי הגוים האחרים שכבר כבש, לאלהיה של שומרון וירושלים - ה'. על כך מגיב ישעיהו: הֲיִתְפָּאֵר הַגִּרְזָן עַל הַחַיִּיב בּוֹ אֶסִּי־תִגְדֹל הַמְּשׁוֹר עַל־מְנִיפוֹ (י, טו) - מעשיה של אשור אינם עצמאיים אלא בשליחותו של ה', אשור היא ככלי אנושי המונף ע"י ה' לצורך ביצוע תכניתו. איך יתגאה הכלי בכוחו העצמאי, כאשר אין ביכולתו לעשות דבר ללא אחיזתו והנפתו של בעליו? על פי ישעיהו, מפלתה המוחצת של אשור תבוא בעיקר בעקבות גאוה זו.

עד כה, ראינו שישעיהו דורש מאחז "לשבת בשקט" מסיבה רוחנית: עליו לבטוח בה' שיציל אותו. יחד עם זאת, ניתן להבין שההימנעות מכניסה למלחמה הייתה גם בעלת הגיון פוליטי: סביר להניח שלא כדאי לממלכה קטנה כל כך להתערב במלחמה עולמית גדולה, מפני שכניסה למלחמה כזו יכולה לסבך אותה מאד, כפי שאכן קרה: בעקבות הפניה של אחז לאשור, ממלכת ישראל חרבה וממלכת יהודה השתעבדה לאשור.

דיון אקטואלי:

במלחמת המפרץ הראשונה (1991), קואליציה של מדינות בראשותה של ארה"ב נלחמה נגד עירק בראשות סדאם חוסיין. בזמן המלחמה, עיראק ירתה טילים על ישראל. באותם ימים עלתה בישראל

הדילמה - האם ישראל צריכה להגיב לירי הטילים ולהצטרף למלחמה, או שעליה "לשבת בשקט" ולהימנע מתגובה, כפי שארה"ב ביקשה ממנה.

לחצו כאן לצפיה [בשידור טלוויזיה מאותם ימים](#), בו מועלית הדילמה (במהלך השיעור מומלץ שלא להראות את כל השידור הארוך אלא לבחור כ-2 דקות בהן עולה הדילמה באופן ברור, למשל: דקה 1:06 עד 2:33)

מה דעתכם - האם ישראל הייתה צריכה להצטרף למלחמה או "לשבת בשקט"? מהם השיקולים (הפוליטיים, צבאיים ותרבותיים) לכאן ולכאן?

נקודה מעניינת נוספת בעניין זה, היא שבמלחמה זו הרבי מלובביץ' פנה אל הציבור באמירות מרגיעות שה' יעשה נפלאות ואין צורך לפחד. האם הייתם מאמינים לדבריו? האם הייתם מרגישים בטוחים ומוגנים בעקבות דבריו? האם הבטחות כאלה היו יכולות למנוע מהמדינה להתמגן? מה דעתכם על אמירות כאלה מאנשי רוח? אילו חייכם בדורו של אחז - כיצד הייתם מתייחסים לדבריו של ישעיהו?

נספח: בניו של ישעיהו

לאורך יחידה זו של נבואות אנו פוגשים ארבעה בנים של ישעיהו, ששמותיהם משחקים תפקיד במסרים שישעיהו מעביר לעם. אצל חלקם המשמעות מפורשת עם נתינת השם, אך לרוב מסתתרים רמזים למשמעות השמות בתוכן הנבואות. בניו אלה של ישעיהו התלוו אליו במהלך הצרות שעברו על העם, והיוו חלק מהנסיון לתת לעם תקווה כי התקופה הרעה תעבור. מדברי ישעיהו נראה כי אף הוא עצמו היה זקוק לתקווה כזו: וְחִפְתִּי לַה' הַמִּסְתֵּי פְנֵי מִבֵּית יַעֲקֹב וְקוֹיֵתִי לוֹ: הֲנִה אֲנֹכִי וְהִלְדִּים אֲשֶׁר נִתְּנִי לִי ה' לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מֵעַם ה' צְבָאוֹת הַשָּׁמַיִם בְּהַר צִיּוֹן (ח', יז-יח).

שאר ישוב

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צֹאנָא לְקִרְאֵת אַחֲזָא אֲתָהּ וְשָׂאָר יֵשׁוּב בְּנֵךְ אֶל־קִצְהָ תַעֲלֶת הַבְּרָכָה הָעֲלִינָה אֶל־מִסְלַת שְׂדֵה כּוֹכַב (ז, ג).
הסבר שמו של שאר ישוב לא מפורש בנבואה, אך ניתן להבינו מן ההקשר של הנבואות שיבואו לאחר מכן. נראה ברור כי השם מתייחס לשארית כלשהי שתשוב. נראה שהשם הוא דו-משמעי: משמעות אחת היא שהעם שישאר בארץ לאחר הכיבוש האשורי ישוב בתשובה: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא לֹא־יוֹסִיף עוֹד שְׂאָר יִשְׂרָאֵל וּפְלִיטַת בֵּית יַעֲקֹב לְהִשָּׁעַן עַל־מַבְוֵה וְנִשְׁעַן עַל־ה' קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּאֶמְת: שְׂאָר יֵשׁוּב שְׂאָר יַעֲקֹב אֶל־אֵל גְּבוּר (י', כ-כא)
והמשמעות השנייה היא שארית הגולים ישובו אל ארץ ישראל: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא יוֹסִיף אֲדָנִי שְׂנִית יָדוֹ לְקִנּוֹת אֶת־שְׂאָר עַמּוֹ אֲשֶׁר יֵשְׂאָר מֵאֲשׁוּר ... וְנִשְׂאָר נֶס לְגוֹיִם וְאֶסֶף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל וּנְפֻצוֹת יְהוּדָה יִקְבְּץ מֵאֲרָבַע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ (י"א, יב). (ראה ב**פוסט מאת צבי שינזון**.)

עמנואל

בעקבות סירובו של אחז לקבל אות מאת ה', מנדב ישעיהו אות משלו: לָכֵן יִתֵּן אֲדָנִי הוּא לָכֵס אוֹת הַנִּהַ הָעֲלִמָה הָרָה וְיִלְדֶת בֵּן וְקִרְאֵת שְׁמוֹ עַמְנוּאֵל: חֲמָאָה וּדְבַשׁ יֵאָכַל לְדַעְתּוֹ מֵאוֹס בְּרַעַ וּבַחֲזוֹר בְּטוֹב: כִּי בְטָרַם יִדַע הַנַּעַר מֵאוֹס בְּרַעַ וּבַחֲזוֹר בְּטוֹב תַּעֲזוֹב הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲתָהּ קִץ מִפְּנֵי שְׁנֵי מַלְכֵיהָ (ז', יד-טז). שמו של הילד - עמנואל - בא לעודד את העם לאמונה ובטחון בהתגשמות הישועה וההצלה לשארית יהודה. במהלך החטיבה הבאה מתייחס ישעיהו ישירות לעמנואל בנו, ומזכיר על ידו לעם שכנגד כל מזימות הגוים - עצת ה' היא תקום: רַעוּ עַמִּים וְחַתּוּ וְהֶאֱזִינוּ כָּל מְרַחֲקֵי־אָרֶץ הַתְּאֲזְרוּ וְחַתּוּ הַתְּאֲזְרוּ וְחַתּוּ: עֲצוּ עֲצָה וְתַפְּרֹ דְבַר דְּבַר וְלֹא יִקּוּם כִּי עַמְנוּאֵל (ח', ט-י)

מהר שלל חשבז

'וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי קַח־לְךָ גְּלוֹיִן גְּדוֹל וּכְתֹב עָלָיו בְּחֶרֶט אֲנוּשׁ לְמַהר שְׁלַל חֶשׁ בּוֹ: וְאֶעֱיֶדָה לִי עֲדִים נְאֻמִּים אֶת אוֹרֵיהָ הַכְּתוּב וְאֶת־זַכְרֵיהָ בּוֹ וּבְרַבְּהֵיוּ: וְאֶקְרַב אֶל־הַנְּבִיאָה וְתַהַר וְתַלְדֶּר בֵּן וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי קְרָא שְׁמוֹ מַהֲר שְׁלַל חֶשׁ בּוֹ: כִּי בְטָרַם יִדַע הַנַּעַר קְרָא אָבִי

ואמני ישא את־חיל המִשְׁקֵה וְאֵת שְׁלָל שְׁמֵרוֹן לְפָנֵי מֶלֶךְ אֲשׁוּר" (ח', א-ד). שמו של מהר שלל חשבז שייך באופן ישיר לאות שהוא מייצג. בעוד עמנואל מאותת לעם כי הישועה הסופית בא תבוא, וכי עליהם לסמוך על ה', מהר שלל חשבז מתייחס דווקא לבשורת הסרת האיום המיידי של ארם וישראל, ואולי אף בא למנוע מלב אנשי יהודה להמשיך אחר קואליצית המלכים הזו.

פלא יועץ אל גבור אביעד שר-שלום

בסוף החטיבה השנייה מנבא ישעיהו על עוד ילד אחרון: כִּי־יֵלֵד יִלְד־לָנוּ בֶן נִתְּן לָנוּ וְתִהְיֶה הַמְּשָׁרָה עַל־שְׁכֻמוֹ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פְּלֹא יוֹעֵץ אֱלֹהִים גִּבּוֹר אַבְיֵעַד שְׁר־שְׁלוֹם: לְמַרְבֵּה הַמְּשָׁרָה וְלִשְׁלוֹם אֲיִדְקֵץ עַל־כִּפּוֹס דָּוִד וְעַל־מַמְלַכְתּוֹ לְהַכִּיֵּן אֶתְּהָ וְלִסְעָדָהּ בְּמִשְׁפָּט וּבְצִדְקָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם (ט', ה-ו). ילד זה יוצא דופן מן האחרים, כיוון שנראה שאיננו בנו של ישעיהו אלא אמור להיות המלך הגואל מבית דוד. חז"ל (סנהדרין צד ע"א) אף מעלים את האפשרות שנבואה זו נאמרה על הולדת חזקיהו, שראוי היה להיות המשיח. חלק זה של הנבואה מתייחס בעצם לכך שלא רק שהשארית הנתורת בארץ תנצל, אלא אף יש בה פוטנציאל של הגאולה השלמה והשכנת שלום בקרב הארץ. רעיון זה מתבטא בהרחבה בסופה של היחידה, עם תיאור הנצר שיפירה משורשי בית דוד ויביא לשלום עולמי: וַיֵּצֵא חֲטָט מִגִּזְעוֹ יֵשׁוּ וַיִּצְרֶה מִשְׁרָשׁוּי יִפְרָה: וְנָחָה עָלָיו רוּחַ ה'... לֹא־יִרְעוּ וְלֹא־יִשְׁחִיתוּ בְּכָל־הָרַקְדָּשִׁי בְּיַמְלֹאֶה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת־ה' כַּמִּים לִים מְכֻסִּים: וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא שְׂרָשׁ יֵשׁוּ אֲשֶׁר עָמַד לְגַם עַמִּים אֲלֵיו גוֹיִם יִדְרָשׁוּ וְהִתְהַמְּנָתוּ כְּבוֹד (י"א, א-ו). על פי הגמרא שהזכרנו, חזקיהו לא נעשה מלך המשיח רק משום שלא אמר שירה על הישועה. נראה כי הם קבלו את הרעיון לכך מפרק י"ב, המהווה מעין חתימה של היחידה, ומוסיף על התיאורים החוזרים שלב נוסף - לאחר הישועה, יהיה זה זמן לומר שירה על המכה כמו על הרפואה שבאה לבסוף: וְאִמְרַתְּ בַיּוֹם הַהוּא אֲוִדְךָ ה' כִּי אֲנַפְתָּ בִּי יֵשׁב אִפְךָ וְתִנְחַמְנִי: הִנֵּה אֵל יִשׁוּעָתִי אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחַד כִּי־עֲזָו וְזִמְרַת יְהוָה ה' וַיְהִי־לִי לִישׁוּעָה (י"ב, א-ב).

סיכום

לאחר שנים של תבוסות ומלחמות מסביב, ממלכת יהודה עומדת מול איום מידי של השתלטות מצד שכנותיה - ארם וישראל - בניסיון לצרף אותה לקואליציה כנגד אשור המתעצמת. אל מול האיום עומד ישעיהו ומנסה להוביל את העם בדרך חדשה ומאתגרת - בטחון ואמונה בה' על פני בריתות פוליטיות עם עמים שונים. ישעיהו חוזר ומבטיח לעם שאם רק יאמינו וישבו בשקט אל מול האיומים, יראו בישועת ה' ויזכו לגאולת השארית.

להרחבה

[מתן על הפרק - פרקים ז-ט](#)

[מתן על הפרק - פרקים י-יב](#)

[שיעור מאת הרב יוסף מרקוס: ישעיהו א' - י"ב מבנה היחידה וסדר הזמנים בה](#)

[שיעורים מאת הרב תמיר כהן על חטאי יהודה, עונשם של אשור, והבטחת הגאולה](#)

[שיעור מאת ד"ר מרים וייטמן - בין כניעה לעצמאות מדינית בנבואות ישעיהו וירמיהו](#)

[שיעור מאת ד"ר חגי משגב: האם היתה לישיעה ראייה פוליטית?](#)

[מאמר 'מגדים' של רות פז: הרקע ההיסטורי למסע הצבאי האשורי ביהודה המתואר בישיעה י'](#)

הקדמה לקראת השבוע הבא

בשבוע הבא נתחיל ללמוד את הנבואות של ישעיהו לגויים (משאות).